

Касьянова Є.М.

студентка 2-го курсу факультету прокуратури та слідства (кримінальної юстиції) Національного університету «Одеська юридична академія»

ДРЕС-КОД АДВОКАТА СЬОГОДЕННЯ

Питання іміджу, у тому числі зовнішнього вигляду адвоката є актуальним з часу виникнення професії адвоката, адже будь-яка людина, прагнучі захистити свої інтереси у судових інстанціях, шукає професіонала з гарним виглядом, репутацією та впливом у суспільстві. В Україні актуальність цього питання набирає ще більшого значення в зв'язку з прийняттям Кримінально-процесуального кодексу від 13.04.2012 № 4651-VI, котрий делегує нові повноваження та гарантії адвокатам [3].

Термін «дрес-код» виник у Великобританії, але швидко поширився світом. Використовується для позначення регламенту в одязі, який свідчить про приналежність людини до певної професійної групи. Дрес-код – це набір правил, що стосується не лише ділового одягу, але регламентує і зовнішній вигляд у цілому.

Професійний, обґрунтований діловий стиль одягу адвоката сприяє формуванню його привабливого вигляду і створює позитивні умови ділової взаємодії. Дрес-код – це насамперед прояв серйозного ставлення до своєї професійної діяльності, повага до клієнта, а також важлива частина внутрішньої дисципліни культури адвоката та інших працівників юридичної сфери. Одним із шляхів формування престижу та позитивного іміджу професії адвоката в суспільстві є створення в сприйнятті громадськості зримого образу висококваліфікованого професіонала, дисциплінованої, освіченої, інтелігентної людини [2].

За даними відомих іміджмейкерів образ людини формується в опонента в перші хвилини знайомства. Роль зовнішнього вигляду при цьому становить 60%, тобто можна сказати, що зовнішній вигляд адвоката формує уявлення про нього не тільки як людину, а й як юриста.

Імідж, у тому числі зовнішній вигляд, адвоката в українській юридичній науці висвітлений дуже мало, це загалом пов'язано з недостатнім розвитком науки про адвокатуру [3].

В Україні адвокати в загальному повинні дотримуватися ділового дрес-коду, адже від зовнішнього вигляду адвоката залежить враження клієнтів та громадська думка, відповідно репутація, бо рідко хто зважиться наступного разу скористатися послугами неохайного чи фривольно одягненого адвоката, клієнти швидше вирішать, що він так недбало ставиться не тільки до свого зовнішнього вигляду, а й до професійних обов'язків [2].

Адвокат як повноправний учасник судового розгляду повинен відповідати чинним стандартам і вимогам, що пред'являються до сучасних видів дрес-

коду. Адвокат має одягатися по-діловому стильно та презентабельно, але при цьому не варто демонструвати свій матеріальний стан за допомогою коштовних годинників, аксесуарів та золотих прикрас, адже це в залі суду виглядає недоречно. Адвокат, він же захисник, повинен вселяти довіру в клієнта, бути насамперед професіоналом своєї справи, поводитися гідно, ставитись з повагою до клієнтів, колег та учасників судового розгляду. Він має слідувати за своєю поведінкою не тільки під час виконання своїх професійних обов'язків, а й у повсякденному житті. Згідно з Правилами адвокатської етики при здійсненні професійної діяльності адвокат зобов'язаний дотримуватись загально-прийнятих норм ділового етикету, в тому числі щодо зовнішнього вигляду; повинен засвідчувати повагу до адвокатської професії, яку він уособлює, її сутності та громадського призначення, сприяти збереженню та підвищенню поваги до неї в суспільстві й державі [4].

Зокрема вперше з наукової точки зору з питання про адвокатський вигляд висловився Смоленський М.Б., який у своєму підручнику зазначав: «Основна маса людей будує своє перше враження на основі зовнішніх даних адвоката. Тому величезне значення в створенні позитивного іміджу адвоката має його зовнішність, зачіска, одяг, у жінок – макіяж». Так Смоленський М.Б. вважає, що імідж адвоката, в основному, формується і залежить від зовнішнього вигляду (одяг, взуття, парфуми і т.д.) і частково від комунікації з засобами масової інформації [3].

Питання запровадження для адвокатів спеціального дрес-коду піднімалось уже давно. Так, ще у 2012 році до Верховної Ради було подано законопроект №1115 щодо адвокатської мантиї, однак пізніше його було відкликано [4].

У пояснювальній записці до законопроекту зазначались такі аргументи на користь впровадження такої новели у сучасне законодавство: «Зважаючи на відсутність в українському законодавстві регулювання щодо офіційної форми та одягу адвокатів, які беруть участь у судових процесах, то на практиці зовнішній вигляд деяких адвокатів при здійсненні ними своєї адвокатської діяльності викликає серйозні зауваження. Неохайність деяких адвокатів дискредитує почесну професію, знижує довіру до правосуддя та судового процесу в Україні» [4].

На думку автора законопроекту, впровадження цієї норми сприятиме підвищенню професіоналізму адвоката, моральної захищеності адвоката як захисника у кримінальному процесі, досягненню рівноправного статусу адвоката у судовому процесі. До того ж адвокат повинен відрізнятися від інших учасників судового процесу, а носіння мантиї буде дисциплінувати адвоката та підвищити престиж представників захисту [1].

Однак Верховний Суд України у своєму висновку на законопроект №1115 зазначив, що надання адвокату права бути одягнутим у спеціальне вбрання під час судового засідання не може сприяти досягненню мети законопроекту

щодо підвищення професіоналізму адвоката, моральному захисту як захисника у кримінальному процесі, не забезпечить додаткових гарантій рівноправного статусу адвоката в судовому процесі, тому законопроект містить юридично необґрунтовані пропозиції [4].

Основними аргументами противників законопроекту також були наступні. По-перше, це відсутність для адвокатів окремих кабінетів у судах, де адвокати могли б переодягнутись, оскільки в дорозі до суду ніхто не зможе їхати в мантиї. По друге, перевезення мантиї без подальших наслідків майже неможливе, і тому у більшості випадків адвокату доведеться одягати її пом'яту та неохайну, оскільки прасувати ні можливості, ні часу перед засіданням не буде.

То чи дійсно потрібно вводити на законодавчому рівні вимоги до одягу прокурорів і адвокатів, спеціальні мантиї та дрес-коди, чи такі норми будуть зайвими й не нестимуть в собі жодного смислового навантаження, «Українське право» спробувало розібратись в цьому питанні на прикладі зарубіжного досвіду.

Загалом мантия для адвоката є достатньо поширеною у Європі та світі. Так, навіть якщо звернутись до законодавства наших країн-сусідів, наприклад, до Республіки Білорусь, то й тут з метою підвищення престижу адвокатури та професії адвоката, а також задля досягнення рівноправного статусу адвоката при здійсненні правосуддя 26.11.2007 року було ухвалено рішення Мін'юсту про те, що адвокати, які беруть участь у судових засіданнях, будуть одягатися в спеціальну форму – мантиї. У сусідній для України Республіці Молдова також передбачається обов'язок адвокатів носити мантиї в судовому процесі [4].

Отже, на сьогодні в Україні дрес-код адвоката – досить дискусійне та проблемне питання, яке потребує складного аналізу, напрацювання та залучення зарубіжного досвіду, й відповідно наша держава робить нерішучі, але важливі кроки до урегулювання питання зовнішнього вигляду адвоката.

Список використаної літератури:

1. Про внесення змін до Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» щодо адвокатської мантиї №1115. від 18.12.2012. : проект закону [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc6_main?id=&pid069=155&Ses=120&Sk1=0.
2. Правила адвокатської етики / Установчий З'їзд адвокатів України. -17.11.2012.
3. Дрес-код та стандарти етичної поведінки нотаріусів та представників юридичних професій / Красногор Н.В., Красногор О.В. – МЕН № 5 (95), 2017. С. 162-166.
4. Ботвина Н. В. Імідж адвоката. Часопис Академії адвокатури України. 2013. № 4. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chaa_u_2013_4_4.

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», доцент **Храпенко Олена Олегівна**

Козак І. В.

студент 1-го курсу магістратури факультету цивільної та господарської юстиції Національного університету «Одеська юридична академія»

ДО ПИТАННЯ ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ АДВОКАТА

Адвокатська діяльність – різновид професійної юридичної діяльності, яка спрямована на представництво фізичних та юридичних осіб і захист порушених прав. Специфіка цієї діяльності та характер обов'язків, які впливають з неї, дотримання деонтологічних вимог та правил зумовлюють особливий характер дисциплінарної відповідальності адвоката. Важливим аспектом вітчизняної адвокатури є можливість притягнення адвоката до юридичної відповідальності. Дисциплінарна відповідальність є однією із видів юридичної відповідальності, підставою притягнення до якої є дисциплінарний проступок адвоката.

В українському законодавстві існує порядок притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності, врегульований розділом VI Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05.07.2012 р. та Правилами адвокатської етики (далі – ПАЕ), затвердженими звітно-виборним з'їздом адвокатів України 09.06.2017 р. [2].

Проте, у зазначених нормативних актах відсутнє поняття «дисциплінарний проступок адвоката», його розкриття відбувається шляхом закріплення у ч. 2 ст. 34 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» переліку діянь, які визнаються дисциплінарним проступком адвоката. Згідно переліку такими діяннями є: порушення вимог несумісності; порушення присяги адвоката України; порушення правил адвокатської етики; розголошення адвокатської таємниці або вчинення дій, що призвели до її розголошення; невиконання або неналежне виконання своїх професійних обов'язків; невиконання рішень органів адвокатського самоврядування; порушення інших обов'язків адвоката, передбачених законом. Як вбачається з ч.3 цієї статті, не є підставою для притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності винесення судом або іншим органом рішення не на користь його клієнта, скасування або зміна судового рішення або рішення іншого органу, винесеного у справі, в якій адвокат